

Module 4. Classroom Management and Positive School Climate

This module provides educators with evidence-based strategies to create safe, supportive classroom environments that discourage bullying and promote positive student interactions. The document talks about creating supportive classroom cultures, establishing effective rules and arrangements, cultivating empathy, and implementing preventive conflict resolution strategies.

**Co-funded by
the European Union**

Како да создадеме безбедна и поддржувачка средина во училиницата

Истражувањето на Ванг и соработниците (2013) покажува дека учениците кои ја доживуваат својата училиница како поддржувачка и инклузивна имаат помала веројатност да се вклучат во насилничко однесување и почесто им помагаат на соучениците кои се жртви на насилство. Позитивната училишна средина го намалува ризикот од насилство преку поттикнување на почит и развивање на социјално-емоционален раст.

Стабилна врска наставник–ученик

Хамре и Пианта (2006) нагласуваат дека наставниците кои градат доверба со своите ученици создаваат средина каде што децата се чувствуваат слободни да се изразат без страв дека ќе бидат осудени. Ваквите позитивни односи им даваат на учениците чувство дека се важни и заштитени.

Прифатлива и еднаква училишна средина

О’Бренан и соработниците (2014) откриваат дека инклузивните средини во кои се прифаќа различноста придонесуваат за помалку конфликти и подобри односи меѓу учениците.

Кооперативното учење и системите за поддршка меѓу врсниците го јакнат заедништвото и го намалуваат насилството преку поттикнување на позитивни односи меѓу учениците.

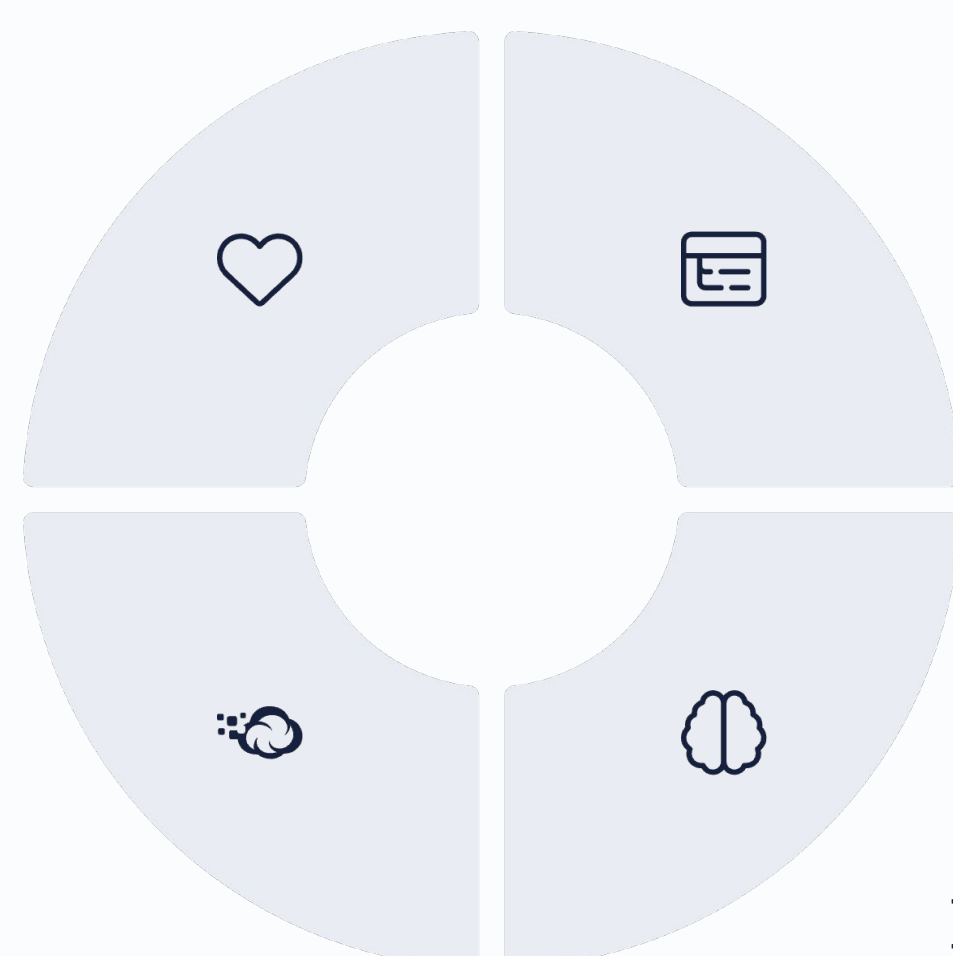
Џонсон и Џонсон (1989) покажале дека искуствата со кооперативно учење ја намалуваат конкуренцијата и поттикнуваат позитивна меѓузависност, што доведува до помалку насилничко однесување.

Средина со јасни правила и ред

Ален (1995) покажува дека добро организираниите училиници со јасни и доследно применувани правила водат кон помалку проблеми со однесувањето и поголемо вклучување на учениците во наставата..

Развој на социјални и емоционални вештини

Дурлак и соработниците (2011) откриле дека програми за социјално-емоционално учење (SEL) ги подобруваат социјално-емоционалните вештини на учениците, што води кон помалку агресивно однесување и поголема склоност кон помагање на другите.

Стратегии за активно следење и рана интервенција

Со следење на социјалните односи и рана интервенција при појава на конфликти, наставниците можат да спречат ескалација на насилнички ситуации. О'Бренан и соработниците (2014) нагласуваат колку е важно учениците да се опремаат со стратегии за самостојно смирување на конфликтите.

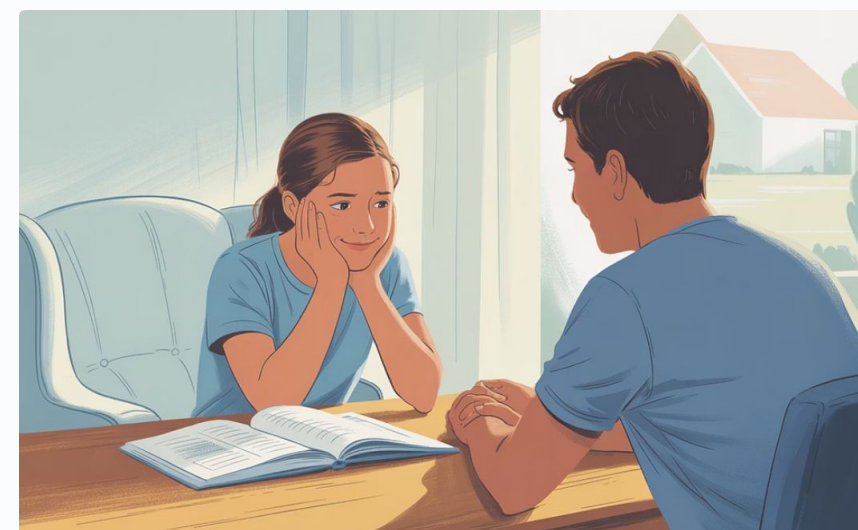
Настава за користење на „Јас-пораки“ при решавање конфликти

„Јас-пораките“ се ефективен начин на комуникација кој им помага на тинејџерите да ги изразат своите чувства и потреби без конфликти, овозможувајќи конструктивен разговор. Типичниот формат е:

- Јас се чувствувам [емоција]
- Кога [ситуација или однесување]
- Затоа што [потекло или влијание]
- Ми треба [посакуван исход или решение]

Процесот „Запри и размисли“

1. Препознај ја емоцијата: Станете свесни за преоптоварувачките чувства
2. Направи пауза, изброј до 10 или кажи: „Ми треба малку време“
3. Отстапи: Физички оддалечи се од ситуацијата
4. Размисли: преиспитај се што ја предизвика реакцијата
5. Врати се и учествувај повторно: пристапи кон проблемот со појасна свест

Сценарио за групен проект

Наместо:
„Ти никогаш не помагаш во проектот и сега може да не сработиме како што треба!“

Обиди се со:
„Се чувствувам разочарано кога работата во групата не е рамномерно распределена, бидејќи имам чувство дека јас го правам сè сам/а. Треба задачите да се поделат пофер“.

Сценарио за пријателство

Место : „ Ме запоставуваш заради другите !“

Обиди се со:
„Се чувствувам тажно кога не поминуваме доволно време заедно, затоа што ми недостасува нашето дружење. Би сакал/а да најдеме повеќе време да се дружиме“.

Сценарио за родител и тинејџер

Наместо: „Секогаш ме оптеретуваш со домашните задачи, и тоа многу ме нервира!“

Обиди се со: „Се чувствувам вознемирено кога постојано ме потсетуваш на домашните задачи. Тоа ми дава чувство дека не ми веруваш дека можам да се справам сам/а. Ми треба повеќе простор да си ги организирам обврските сам/а“.

Култура на постојана повратна информација и взаемна одговорност

Наставниците треба да воведат системи кои овозможуваат редовна повратна информација и поттикнуваат учениците да се чувствуваат одговорни за атмосферата во училницата..

1 Воведување механизми за редовна повратна информација

Периодично побарајте од учениците да пополнат анонимни анкети за атмосферата во училницата. Оваа повратна информација дава вредни сознанија што им помагаат на наставниците да направат прилагодувања за подобрување на целокупната средина. Ален (1995) забележува дека овој пристап базиран на податоци овозможува соодветни интервенции кога е потребно.

2 Водење дневник за набљудување на училницата

Наставниците треба да водат дневник за да ги бележат своите набљудувања за однесувањето на учениците и динамиката во училницата. Редовното размислување врз овие набљудувања помага да се препознаат шеми, потенцијални проблеми и области за подобрување на стратегиите за управување со училницата.

3 Доделување одговорности на учениците

Доделете им на учениците различни улоги во училницата, како што се водење групни проекти, претседавање со часовни состаноци или надгледување на одредени училишни активности. Овој пристап создава чувство на одговорност и припадност, поттикнувајќи ги учениците да бидат активни учесници во одржувањето на позитивна средина.

4 Креирање правила во училницата

Развијте формални правила во училницата каде што учениците се обврзуваат да ги почитуваат одредените правила, да им пружаат поддршка на своите соученици и да придонесуваат за позитивна училишна средина. Овие договори треба да бидат јавно истакнати, редовно споменувани и повторно разгледувани кога ќе се појават проблеми.

Правила во училницата: Пристапот со 3 „Ц“

Ален (1995) утврдил дека училниците со воспоставени правила имаат помалку проблеми со однесувањето, бидејќи учениците ја разбираат последицата од своите постапки. Пристапот со 3 „Ц“ — Јасни (Clear), Соработнички (Collaborative) и Конзистентни (Consistent) — обезбедува рамка за развивање и спроведување ефективни правила во училницата.

Јасни правила

Правилата мора да бидат јасно изразени и лесно разбирливи за сите ученици. Тие треба да бидат поставени позитивно, со акцент на посакуваното однесување, наместо на забранетите постапки. Примери за позитивни училишни правила вклучуваат:

- Да се однесуваме меѓусебно со почитување.
- Користиме јазик што ги вклучува и почитува сите.
 - Да ги решаваме конфликтите мирно.
- Да се поддржуваме учејќи заедно.
 - Да побараме помош кога ни е потребна.

Потврдување на разбирањето

Пред да се пристапи кон прекршување на правилата, осигурајте се дека сите ученици јасно ги разбираат правилата. Повторно разгледајте го конкретното правило што е прекршено и вклучете го ученикот во дискусија за да се истражат можните недоразбирања.

Применување на практики за смирување

По инцидентот, поканете го ученикот да разговара за влијанието на своето однесување врз другите и да утврди како може да го поправи тоа. Ова може да вклучува извинување или позитивен придонес во училишната заедница.

Заедничко оформување

Ванг, Бери и Свирер (2013) утврдиле дека вклучувањето на учениците во создавањето на правилата во училницата го зголемува нивното чувство на одговорност и припадност. Кога учениците придонесуваат во поставувањето на очекувањата, тие почесто ги почитуваат правилата и ги поттикнуваат соучениците на одговорност. Овој соработнички процес им помага на учениците да ја разберат причината зад правилата и ја зголемува нивната посветеност.

Конзистентно спроведување

О’Бренан, Бредшо и Фарлонг (2014) нагласуваат дека наставниците мора конзистентно да ги спроведуваат правилата за сите ученици. Оваа конзистентност создава доверба помеѓу учениците и наставниците, поттикнувајќи чувство на сигурност и праведност во училницата. И позитивното однесување и прекршувањата на правилата треба да се третираат навремено и праведно.

Применување на постепени последици

Развијте систем каде првичните прекршувања добиваат предупредувања или помали корективни мерки, додека повторените прекршувања водат кон посериозни интервенции. Осигурајте се дека последиците се применуваат конзистентно за сите ученици.

Да се обезбеди позитивно поттикнување

Препознајте и наградете ги учениците кога ги почитуваат правилата. Дајте конкретни пофалби што го истакнуваат тоа што го направиле добро, што ги мотивира да продолжат со соодветно однесување и служи како пример за соучениците.

Ефективна групна работа и распореди на седење

Групната работа и внимателно поставените распореди на седење имаат клучна улога во создавањето инклузивна училишна средина што ја намалува веројатноста за насилство меѓу учениците. Џонсон и Џонсон (1989) утврдиле дека структурите за кооперативно учење го намалуваат натпреварувањето и поттикнуваат позитивни меѓупеерски интеракции, што значително може да ги намали насилничките однесувања.

		
Разновидно групирање	Доделени улоги	Врсничка евалуација
Групирајте ученици со различни способности, потекло и социјални врски. Ова ја поттикнува инклузивноста, спречува изолирање на одредени групи и ги учи учениците да ги ценат различните способности на другите..	Доделете на секој ученик специфична улога во групата (лидер, бележач, чувар на време и сл.). Ова обезбедува еднаков ангажман во задачите и го намалува ризикот од исклучување или доминација од страна на еден ученик.	Користете врсничка евалуација за поттикнување на одговорност, каде учениците даваат повратни информации за соработката и преземаат одговорност за своето однесување во групата (Дурлак и соработници, 2011).

Стратегиски распореди на седење

Ванг и соработници (2020) покажаа дека начинот на распоредување на клупите влијае на чувството на припадност и безбедност кај учениците, спречува социјална изолација и поттикнува позитивна соработка, намалувајќи ја веројатноста за насилство.

Редовна ротација	Стратегија во комбинирањето	Кружни распоредувања
Периодичното менување на распоредот на седење овозможува учениците да комуницираат со различни соученици во текот на годината, спречува формирање ексклузивни социјални групи и им помага да развијат односи со ученици со кои инаку не би се сретнале.	Комбинирајте ги учениците внимателно за да никој не се чувствува исклучен. На пример, поставувањето на новите ученици покрај оние кои се социјално вклучени може да им помогне да се чувствуваат добредојдени и поддржани додека се адаптираат во класот.	Користењето кружен распоред на седење за време на дискусии го поттикнува чувството на еднаквост. Во овој распоред, секој ученик има подеднаква видливост и можност да придонесе, што ја намалува веројатноста за изолирање и охрабрува целосно учество.

Развивање емпатија во училницата

Емпатијатата, способноста да се разберат и споделат чувствата на другите, е клучна вештина за спречување на малтретирањето и создавање позитивна атмосфера во училницата.

Когнитивна емпатија

Разбирање на перспективата или ситуацијата на друга личност

Пример: Разговарање за тоа како некој врсник би се чувствувал кога е исклучен од групни активности.

Стратегии за зајакнување на емпатијата

Прикажување на емпатично однесување

Учениците ја учат емпатијата со набљудување на тоа како возрасните се однесуваат кон другите. Кога наставниците покажуваат добрина, трпеливост и разбирање, учениците имаат поголема веројатност да ги имитираат овие однесувања. Вежбајте активно слушање при интеракциите со учениците и потврдувајте ги нивните емоции со признавање на нивните чувства.

Интеграција во наставната програма

Интегрирајте емпатија во наставата по различни предмети преку користење на литература што ја нагласува важноста на сочувството, задавање есеи за развивање емпатични вештини или истражување историски настани од повеќе гледишта. При изучување на историја или општествени науки, споредувајте ги гледиштата на различни групи за време на значајни настани и разговарајте за тоа како емпатијата можела да влијае на исходите.

Емоционална емпатија

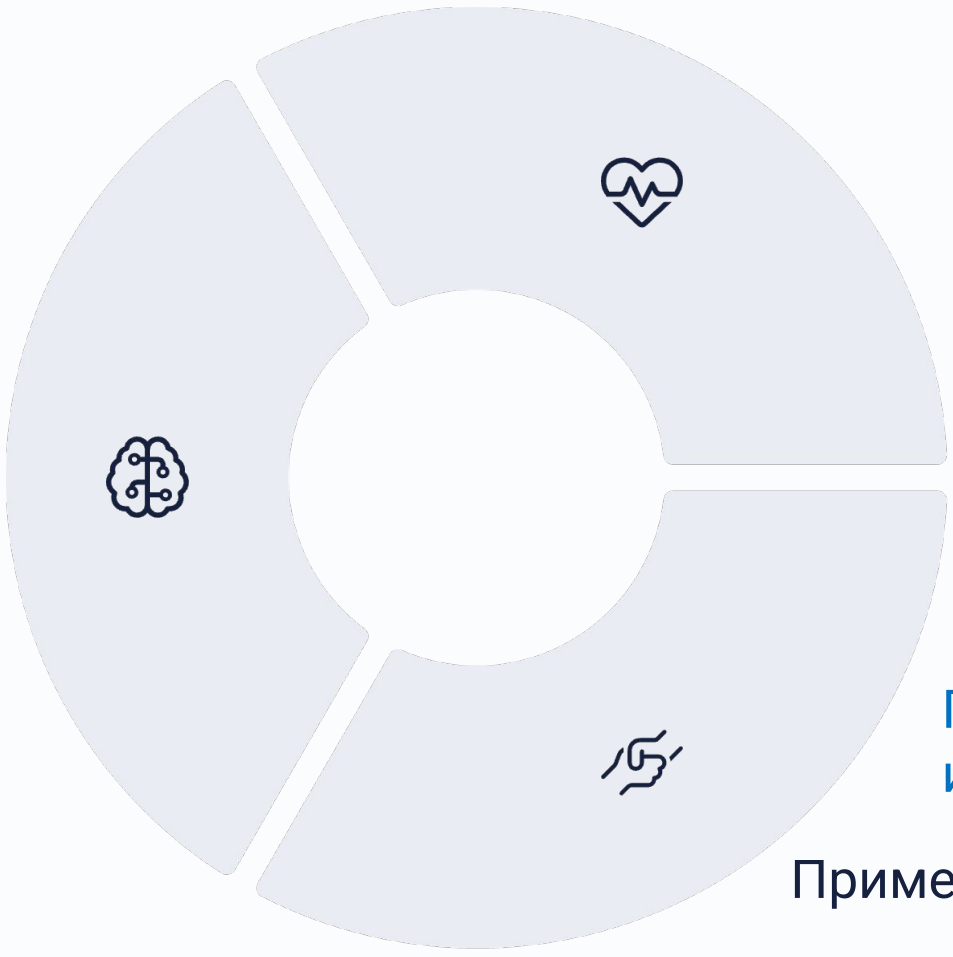
Соживување со емоциите што ги доживува друга личност

Пример: Поттикнување на учениците да размислуваат за моменти кога се чувствувале исклучени и како успеале да се справат со тоа.

Емпатично дејствување

Преземање активности за поддршка или помош кога некој има потреба

Пример: Поврзување на учениците во „партнери за добрина“ кои ќе им помогнат на врсниците што се соочуваат со предизвици во учењето.

Активности за замена на улогите

Користете вежби со улоги каде учениците ги глумат сценаријата од различни гледишта. На пример, создадете картички со описи на различни улоги во конфликтна ситуација. На пр.: „Ученик А: се чувствува повредено затоа што не бил вклучен“, „Ученик Б: не сфатил дека го исклучил Ученик А“). По изведбата на улогите, водете дискусија со прашања како „Како мислите дека се чувствувал Ученик А и зошто?“ и „Што може да направи Ученик Б за да ја подобри ситуацијата?“

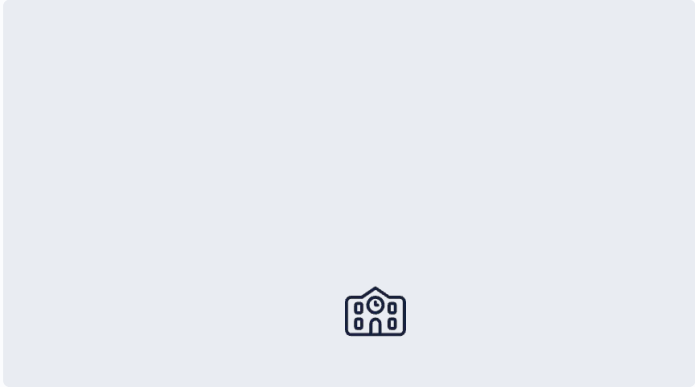
Превентивни стратегии за смирување на конфликти

Превентивните стратегии им помагаат на наставниците да спречат ескалација на конфликти во малтретирање. Истражувањата на Wubbels et al. (2012) покажуваат дека позитивната атмосфера во училницата ја подобрува однесеноста и учењето на учениците, овозможувајќи конфликтите полесно да се решаваат.

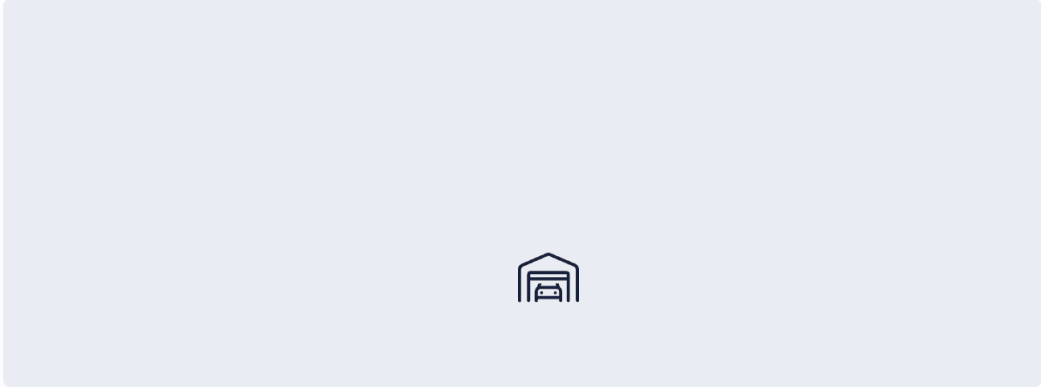
Поставување јасни очекувања

Создадете однесувачки очекувања заедно со учениците за да ја зголемите нивната одговорност и заеднички пристап кон решавање конфликти (Marzano & Marzano, 2003).

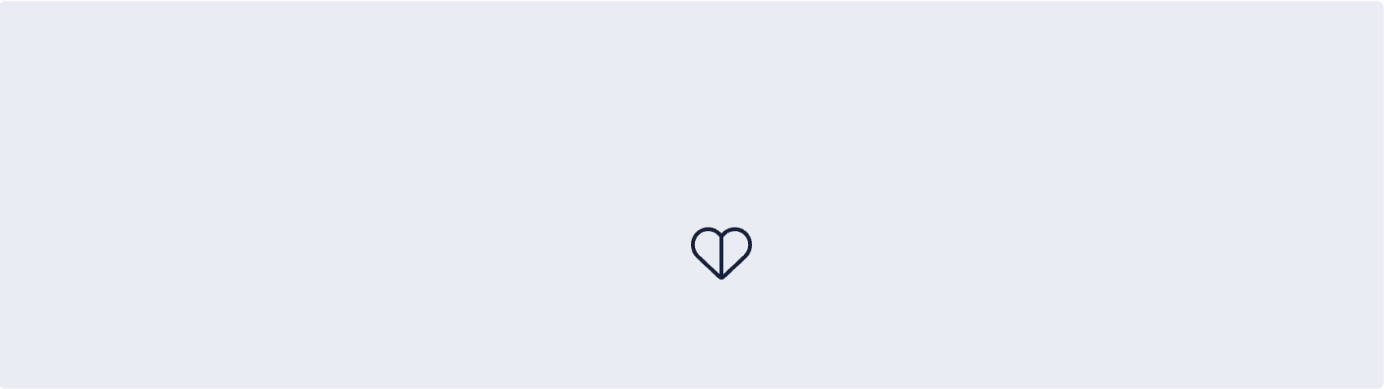
Прикажување соодветно однесување

Покажувајте мирни, почитувачки и конструктивни одговори на стрес и конфликти. Bandura (1977) покажува дека прикажувањето на вакви модели ја учи учениците стратегии за решавање конфликти и поставува стандарди за нивното однесување.

Создавање структурирани активности

Развивајте планови за часови со јасни цели и прецизни премини за да се одржи фокусот на учениците. Користете техники на кооперативно учење и обезбедете разновидни активности што одговараат на различни стилови на учење за да се одржи интересот и вклученоста.

Негување позитивни односи

Градете силни врски со топло поздравување на учениците, редовно проверување на нивната благосостојба и празнување на мали успеси, како што се подобро учество или покажување добрина кон врсниците.

Создавање безбедни простори за комуникација

Учениците имаат поголема веројатност да ги искажат своите грижи и да ги решаваат проблемите конструктивно кога се чувствуваат безбедно да зборуваат отворено. Воспоставувањето посветени канали за комуникација помага да се спречи ескалација на конфликти во ситуации на малтретирање.

Закажано „Време за разговор“

Одредете редовно време кога учениците можат слободно да ги споделуваат своите проблеми. Ова им помага навремено да ги решаваат тешкотиите наместо да се натрупуваат.

Системи за анонимни повратни информации

Воспоставете начини за учениците да ги изразат своите грижи кога не се чувствуваат удобно да зборуваат јавно. Ова може да вклучува кутија за сугестии, дигитална форма или други доверливи методи за споделување на проблемите.

Пример од училница

Г-ѓа Р. создаде „мирен агол“ во својата училница каде учениците можеа да пишуваат анонимни пораки за проблемите со кои се соочуваат. Овој пристап им овозможи на учениците да се чувствуваат слушнати, додека се зачувува нивната приватност, и ѝ помогна на наставничката да ги препознае и реши потенцијалните предизвикувачи на конфликти пред тие да ескалираат.

Практична примена на стратегии за управување со училница

Ефикасното управување со училница бара наставниците да избираат и прилагодуваат стратегии кои одговараат на конкретниот контекст на училницата и потребите на учениците.

Стратегиите засновани на истражувања опишани во овој модул може да се применуваат на различни начини, во зависност од возраста на учениците, предметот и динамиката во училницата.

Почеток на наставната година

Создавање на атмосфера и правила во училницата

- Заедничко создавање на училишни правила со учениците
- Креирање првичен распоред на седење
- Воведување активности за развивање на емпатија

Континуирана практика

Одржување позитивна атмосфера преку доследна примена

- Редовна ротација на распоредот на седење
- Собирање повратни информации за атмосферата во училницата
 - Прилагодување на стратегиите врз основа на набљудувањата

1

2

3

4

Прв месец

Градете врски и зајакнувајте ги очекувањата

Прикажување техники за решавање конфликти

Применување вежби со „Јас-пораки“

Започнување групна работа со доделени улоги

Справување со предизвици

Одговарање на проблемите со соодветни интервенции

Примена на повеќеслојни последици за прекршување на правилата

Користење ресторативни практики за решавање конфликти

Обезбедување дополнителна поддршка за учениците кои се соочуваат со потешкотии

Студија на случај: Примена на процесот „Пауза и размислување“

Г-дин Чен забележа чести конфликти за време на групната работа во својот час по наука за 8. одделение. Тој го воведо 5-степенит процес „Пауза и размислување“, учејќи ги учениците да:

1. Препознавање на моментите кога емоциите ескалираа
2. Да покажат дека им е потребна кратка пауза
3. Привремено повлекување од ситуацијата
4. Размислување за тоа што ја предизвикало нивната реакција
5. Враќање во групата со смирено размислување

Тој ја практикуваше оваа техника преку изведување улоги во сценарија за време на часовите.

По три недели доследна примена, г-дин Чен забележа намалување од 60% на конфликти меѓу врсниците за време на групните активности, а учениците почнаа самостојно да ја користат техниката кога се појавуваа напнатости.

Прашања за размислување за наставниците

- Кои стратегии веќе ги применувате во вашата училница?
- Кои пристапи би биле најефикасни за вашата конкретна група ученици?
- Кои пречки може да ги сретнете при примената на овие стратегии?
- Како би можеле да ги прилагодите овие пристапи за да одговараат на вашиот предмет и стил на предавање?

Интеграција на социјално-емоционално учење (SEL)

Социјално-емоционалното учење (SEL) обезбедува основа за многу од стратегиите за управување со училищата разгледувани во овој модул.

Самопознавање

Помогнете им на учениците да ги препознаат своите емоции, мисли и вредности, и да разберат како тие влијаат врз однесувањето.

Активностите вклучуваат вежби за идентификација на емоции, дневници за саморефлексија и дискусии за тоа како чувствата влијаат на постапките.

Самоуправување

Научете ги учениците како да ги регулираат своите емоции, мисли и однесување во различни ситуации.

Стратегиите вклучуваат вежби за внимателност, техники за управување со стресот и активности за поставување цели кои ја развиваат самодисциплината.

Социјална свест

Развијте ја способноста на учениците да ги разбираат перспективите на другите и да покажуваат емпатија кон луѓе од различни средини.

Активностите вклучуваат вежби за преземање туѓа перспектива, дискусии за културна свест и проекти за општествено служење.

Вештини за градење односи

Развијте ја способноста на учениците да воспоставуваат и одржуваат здрави односи со различни поединци и групи.

Фокусирајте се на вештини за комуникација, решавање конфликти и заедничко решавање проблеми.

Интегрирање на социјално-емоционалното учење низ наставната програма

Durlak et al. (2011) found that SEL programs improve students' social-emotional skills, leading to reduced levels of aggression and higher prosocial behavior. Rather than treating SEL as a separate subject, effective teachers weave these concepts throughout their regular instruction:

Јазикот на уметноста

Користете литературни дела за да ги проучувате чувствата и мотивите на дејствување на ликовите.

Давајте писмени задачи што поттикнуваат размислување за личните искуства и емоционалните реакции.

Усовршувајте ги вештините за комуникација преку организирани разговори за текстови.

Општествени студии

Анализирајте ги историските настани од повеќе перспективи.

Продискутирјате како емпатијата и комуникацијата можеле да ги променат историските исходи.

Истражете како различни култури ги изразуваат и управуваат со емоциите.

Со интегрирање на социјално-емоционалното учење низ целата наставна програма и со доследна примена на стратегиите за управување со одделението претставени во овој модул, наставниците можат да создадат средини за учење во кои е помала веројатноста да се појави малтретирање и во кои учениците ги развиваат потребните вештини за позитивно насочување на социјалните интеракции низ целиот свој живот.

Science

Incorporate collaborative experiments that require teamwork and communication.

Discuss the biological basis of emotions and stress responses.

Practice problem-solving skills through scientific inquiry.

Математика

Применувајте тимско учење за надминување на проблеми.

Јакнете ја упорноста преку справување со сложени задачи.

Анализирајте податоци поврзани со општествени прашања за да ја развиете свеста и емпатијата.